

NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:
EMBER KÁROLY
SEGÉDSZERKESZTŐ:
WOHLMUTH ERNŐ
KIADÓTULAJDONOS:
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

A Kath. Tanítók Üdülőháza.

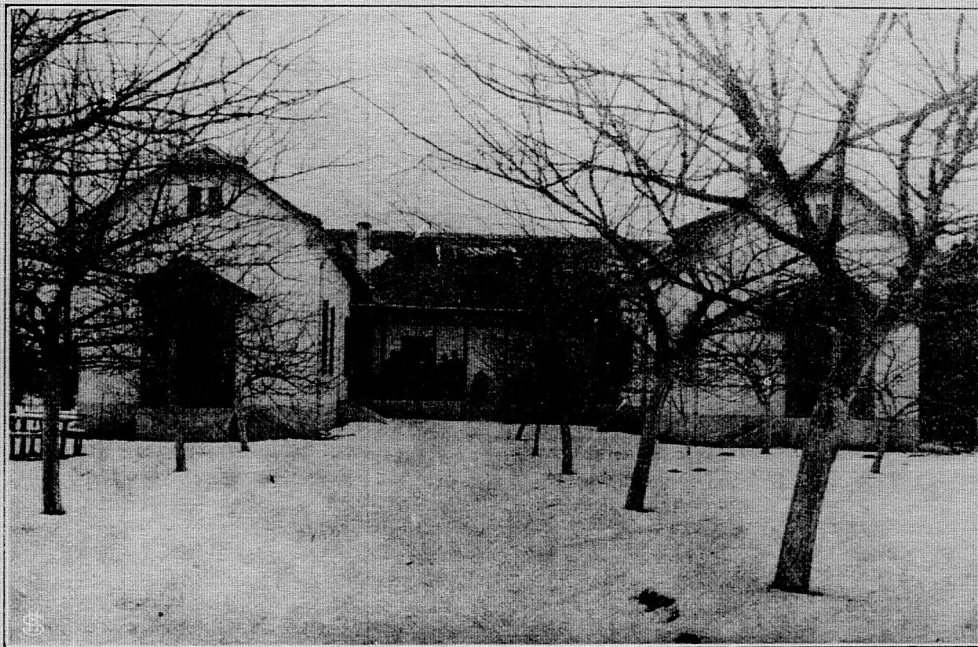
Irta: *Ember Károly.*

Még nincs fölavatva, de már mienk a kies Balaton partján, árnyatadó fák között a balatonlellei hajlék, mely szeretettel várja pihenőre,

mélyre értékesen berendezett szobákkal és a Balatonra néző beépített, üvegezett két verandával.

Az Országos Kath. Tanügyi Tanács az Üdülőházi állandó bizottságra bízta az üdülőház ügyeinek vezetését és intézését.

Ez a bizottság, mely a Kath. Tanügyi Tanács elnökségén kívül kebelében tiszteli a Tanács

Üdülőházunk a bejárat felől tekintve.

üdülésre a magyar kath. tanügy kifáradt munkásait és hozzátartozóikat. A telek a vasútállomástól 3—4 percnire, Lelle nagyközség ház-soraitól 5—6 percnyi távolságra, közvetlenül a Balaton partján terül el. Termésben levő gyümölcsfák, művelhető konyhakert és szőlő, a villa és a Balatonközött kellemes árnyékot adó jegenye és egy kis fenyőerdő képezik a parkszerű telek értékét. Maga az épület magassíkszintes villa, tágas, világos, száraz helyen. Két és három sze-

gyik szakosztályának, a szociális szakosztályának elnökségét, valamint az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület ügyvezető igazgatóságának egyes tagjait, szép egyetértéssel, lelkes odaadással fírad abban, hogy már a közeledő tavaszon teljes elkészültséggel kérhesse illetékes helyen a magyar kath. tanítók első alkotásának, a *Kath. Tanítók Üdülőházának megáldását*, hogy azután Isten segédelmével az Üdülőház hivatásának szolgálatába lépjen.

Igen, de a lellei park és a rajta levő villa még ekkor nem lesz a sajátunk. Úgyesen kigondolt és keresztülvitt módon az alkalmi vétel előnyeit biztosítottuk ugyan, de a telket és az épületeket a dél-zalai takarékpénztár 14 ezer koronás kölcsöne terheli és a negyvenezer korona vételár többi részét a Kath. Iskolaegyesület 12 ezer, a kath. arvház és menedékalap 10 ezer korona kölcsöne teszi ki, mindössze 4000 korona a sajátunk, amit a kath. Tanügyi Tanács szociális szakosztálya gyűjtött össze az Üdülöház alapja javára.

E szakosztályunk alapszabályszerű hivatásból is kifolyólag lelkes felhívással fordult már az elmúlt években a magyar kath. tanügy munká-

koronás sorsjegyük vevőkre talál és ezzel tényleg miénk lesz a lellei üdülöház telke és épülete is.

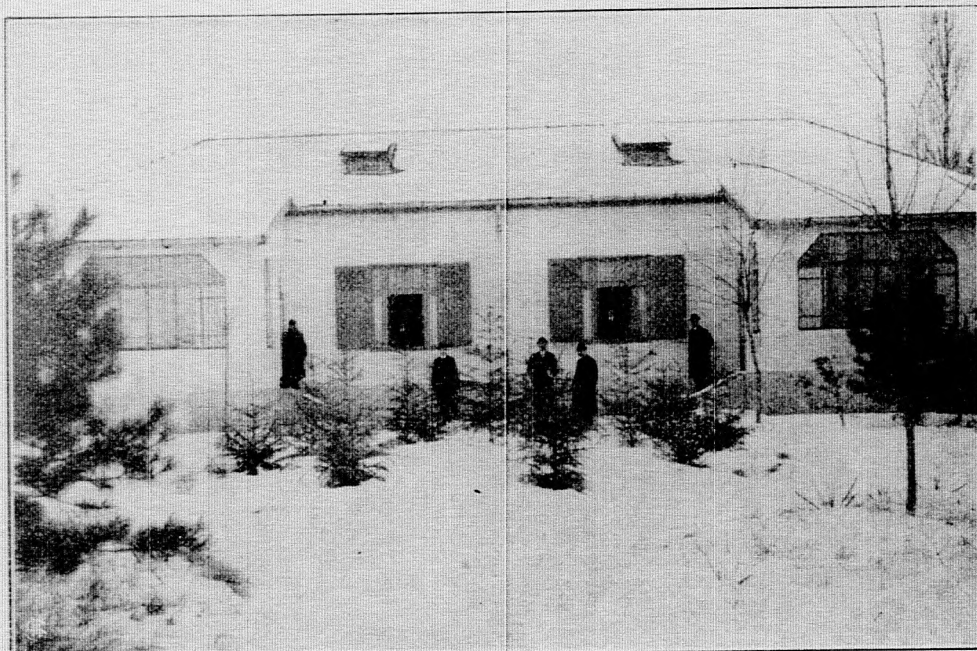
Hogy ez így legyen, adja Isten. De ehhez még, édes tanító vereim, a mi lelkes, odaadó munkánk is szükséges. Ezt a nemes munkát kérjük.

Tehát cselekedjünk!

Üdülő otthonunk.

Irta: Wohlmuth Ernő.

Lapunkban már több ízben közöltük az ország kath. tanítóságával az örömhírt: az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács s annak keresztény szociális szakosztálya már megvalósította a mintegy

Üdülöházunk a Balaton felől nézve.

saihoz, hogy adakozzanak ki-ki tehetségéhez mérten a Kath. Tanítók Üdülöháza céljaira. Az eredmény nem volt nagy, de ime magva lett egy szép és magasztos eszme megtestesülésének.

A Kath. Tanügyi Tanács nagyérdemű egyházi elnöke, dr. Giesswein Sándor preláts orsz. képviselő, úgyis mint a tanács szociális szakosztályának vezetője újabban 100 ezer 1-koronás sorsjegy engedélyét szerezte meg az Üdülöház céljaira. Az állandó bizottság most rendez be a sorsjegyirodát és az ébredő tavasz elején szétküldi a sorsjegyeket a nagy és szép eszmékért áldozni tudó keresztény hívőkhöz, egyházi és világi tanferfiakhoz egyaránt.

És az ébredő tavasz életet keltő sugarai szeretetet, áldozatra készítő szeretetet ébresztenek majd a kath. magyar társadalom minden rétegében. Az eredmény meglesz: a mi 100 ezer egy-

négy évvel ezelőtt energikusan napirendre tűzött eszmét, a katolikus tanítók üdülöházát. Mikor először adtunk hírt erről, talán sokan kételkedve csóválták a fejüket; lehetetlen, hogy így legyen; nálunk, magyaroknál és katolikusoknál és tanítóknál háromszoros alapon is lehetetlennek látszik ez a rövid idő után, kevés beszéd után való gyors és alapos cselekedet. Évtizedes nekigyürközések helyett, hosszú, hiábavaló esztendőök üres fontolgatásai és gyöngelékű kétségeskedései helyett a kath. tanítóság vezetősége — hála és elismerés legyen nehéz, önfeláldozó munkájokért! — határozott és ennek nyomában cselekedett is, úgyszólván semmiből megalkotta ezt az első országos jellegű intézményt.

Igen, a katolikus tanítók üdülöháza megvan és pedig olyan formában van meg, amely egyképen méltó azokhoz, akik megalkották s azokhoz, akik számára létesítettet.

A ma
gyönyö
szögle
minden
világos
egyike
Februá
Tanács
hivatal
képfelv

Kilátás üdülõházunkból a Balaton felé.

A magyar tenger partján, annak is egyik leggyönyörűbb pontján, Balatonlellén, 1500 négyszögöles park közepén emelkedik a szépségében minden várakozást felülhaladó épület, tágas, világos, levegős 14 szobájával, melyek mindegyike *elsõrangú* bútorozással van felszerelve. Február 9-én utazott le az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács állandó üdülõházi bizottsága az épület hivatalos átvételére s ez alkalommal több fényképfelvétel is készült úgy az épületről, mint a

kertről, melyek közül egynéhányat itt most bemutatunk kartársainknak. Sajnos, az idő épen nem kedvezett a fotografus munkájának, az egész vidéket hó fõdte és sűrűen esett a havas esõ. Egyelőre hát csakis ilyen tökéletlen fogalmat nyújthatunk a mi paradicsomi helyünkrõl a szemlélõnek, de legközelebb, lombosodás, virágzás, tavaszi napsugárzás beálltával más, újabb, hûségesen tájékoztató képekkel fogunk szolgálni. A Balatonról és vidékérõl bizonyára teljesen

Üdülõházunk egyik szárnyépülete. Az üdülõházi bizottság tagjai:
Jeney. Ember. Wohlmuth. Lovász. Szabó. Bertalan. Kocsán.

főleges volna ajánló, dicsérő sorokat ide róni. A Balatont mindenki szereti. Panorámája lelket üdit, levegője, vize gyógyhatású.

A Balaton vize — mint közismert — ugyanoly tüneményeket mutat, akárcsak a tenger. Szabályos időközökben megárad és leapad, hullámszik, előbbi jelenséget gyakran észlelhetjük fürdés alkalmával, utóbbi, nem egy utassal, kít a vihar a Balatonon ért, megismerteti a tengeri betegséget. Csodálatosan szép a tó színe különböző napszakokban. Hajnalban kékes-szürke, szinte fehér, s egybeolvadni látszik a derengő horizonttal, derült nappalon kékes, a sekélyebb részekben zöld, este ibolyáskék, sárga és vöröses, és barnászöld, mikor zivatar közeledik és ezüst hullámszárnyakat szant belé a szél. És aki csillagos estén, szép nyári éjjelen, telihold idején láthatja a Balatont, mikor a mélységesen kék, tükörsíma vízfelületen végtelen ezüst sávban tükröződik a hold képe, nem fogja ezt a képet elfelejteni soha, mert hozzá hasonlót látni nem egyhamar nyílik alkalmá másutt. Még a hírneves velencei éjszakák sem szebbek, mint egy holdvilágos éj a Balatonon!

Minket, utolsó ottlétünkön különösen elragadt bámulatosan szép festői színcével; a befagyott, hótakarta Balaton vakítóan tiszta fehérségével, a reá boruló ég gyöngéd, finom árnyalatú kékjével s ezt az Isten ecsetjétől mindenható művészettel alkotott képet a zalai és veszprémi hegyek sötétkék kerete foglalta egy főséges harmóniájú, gyönyörűségében soha ki nem mérhető egészé.

Ideálisabb üdülő-otthon, mint a miénk, aligha van bárhol is.

Szeretném a mi örömlőket, a mi lelkesedésünket és szeretetünket a kath. tanítók üdülőháza iránt minden egyes kartársunk szívébe átömlésztetni. Meg vagyok győződve arról, hogy aki ezt egyszer megláthatja, az meg is fogja szeretni és lelkét nemes büszkeség hatja majd át arra a gondolatra, hogy a kath. tanítóságnak ilyen közintézménye van, amely mindenképen fölötté jelentékeny érték.

Szeretnék erről még sokat beszélni már ez első alkalommal is; azonban egyrészt az öröm hangjait nagyon letompítja most az a fájdalom, amely egyik legjobb és legderekabb emberünk — aki üdülőházunknak is lelkes munkása volt — elvesztése következtében lelkünk mélyéig áthat bennünket; *Görcsöni* emlékezni kellenek ma e lap hasábjai. Másrészt azonban hétről-hétre úgyis mindinkább ismerősebbé válik majd az üdülőház és ennek ügye, mert *lapunkban állandó rovatot nyitunk erre a célra*, ahol mindenről tájékoztatni fogjuk kartársainkat, ahol a vezetőség hivatalos közleményeit hétről-hétre közölni fogjuk s ahol kartársainknak is terük nyílik idevonatkozó véleményeik elmondására.

Most még csak néhány szót, a legfontosabbakat. Az üdülőház vételára 40.000 korona volt. Ki van fizetve az utolsó fillérig, de csak kölcsön-

pénzből, 4000 korona kivételével. A volt tulajdonosnak tehát semmivel sem tartozunk, tartozunk azonban az Orsz. Kath. Iskolaegyesületnek, a kath. tanítók menház-alapjának s más hasonlóan tanítószertető egyesületeknek 36.000 koronával.

Ezt az összeget, ezt a tartozást mihamar le kell törlesztenünk és leistörleszthetjük, könnyen, a legesekélyebb nehézség és voltaképeni áldozat nélkül. Erre kitűnő módunk és alkalmunk van: az üdülőház sorsjátékában 100.000 darab egykoronás sorsjegyet bocsájtunk ki a közeli napokban, tisztán erre a célra. Ha ezt a 100.000 sorsjegyet a kath. tanítóság lelkesedése és kartársi szeretete *segít elterjesztetni, segít elhelyezni*, akkor már az idén nemcsak adósságtól tisztán, teljesen a miénk az üdülő-otthon, hanem megvethetjük alapját egy másik üdülőháznak is az Adria partján.

Nem akarom megsérteni a kath. tanítóságot azzal, hogy a sorsjegy felkarolására buzdítsam.

A kath. tanítóság meg fogja tenni azt a nagy, szociális, kartársi kötelességet.

GÖRCSÖNI DÉNES

A kegyetlen tavasz, amely a beteg reménységét a legnagyobb rendekben szokta a ravatalra vinni, 1914-ben eltemette a legelső magyar újságíró és publicistát, levethetetlen gyászal az ország katolikusanak, a magyar tudománynak és oktatásügynek. Ez a fájdalmas halálhír mélyen nyiláló érzéseket váltott ki szerteszét a lelkekből, akik bámulattal és szinte felizgatva olvastuk ennek az emberföltői bátorságú és szellemi erejű írónak újságcikkeit és hallottuk felolvasásait, három év óta nagy aggodással de bizó reménykedéssel tapasztaltuk, hogy a test betegsége tartotta cenzurában a tollát és ritkábban láthattuk nevét a lapokban. Most, hogy ez a toll örökre gazdátlanul maradt s nekünk tehetetlenül le kell mondanunk a hetenkint várva-várt remekeiről az írásnak, vigasztalanul gondolunk sirjára és pótlást ebben a nagy sujtásban alig tudunk elképzelni. *Görcsöni Dénes* nemcsak szokásfölötti talentumával volt legelső mestere a harcos irodalomnak, hanem időben is legelső, aki bebizonyította, hogy a közélet s a szellemi birodalom igazi fejedelmeinek a nagy tehetségen kívül becsületes, keresztény szívvel, el nem adható igazságszeretettel és elvhűséggel s tudományos lelküismeretességgel is föl kell vértéződnie s ezért az igazságot és meggyőződését szinte földi életének föláldozásával peesételte meg. Ebben a fegyverzetben indult a keresztény igazságokért való harcba s azért volt könnyű a dolga, amikor a tudomány, irodalom, politika, iskolaügy és nyilvános szereplés kalózeit, sarlatánjait üldözőbe vette.

Görcsöni a magyar zsenialitásnak új lángnyelve, akinek a prózája a nyelv új hangzásait csillogtatja s az erő aranyszálait szötte ki. Az ő kalapácsos keménységű és ellenállhatatlanul talprahívó mondatai a magyar szellemi élet szélhámosai üldözésében, az alvó magyar kereszténység életreidézésében születtek

meg s a legkülön s ezek p a szépsé van rok nines is ban ma emlékez ezenkiv ségben honosítá tudomá magyar a törtér mus és kon, an lesz. D Krisztu az ő sze tetéből vívása vein kí munká össze. S tában a lala log amelyb amelyt örömn megis sünket tudja e

Nagy mint é katholi réti ter sét, ne karja, szerre.

lelke, a igazság Urban, el nem

Nagy elszakat tanügy Telke o hetünk hősiesse

Illó, a kath akihez

Görcs végbe. püspök gezte s társai r

Tem ségek, s tisztess mert C profétá Az Ors wein Sa muth Tanügy helyezt harcosá

meg s a győzhetetlen vitázó cikkeinek témái a közélet legkülönbözőbb jelenségei, az eleven események voltak s ezek pattantották ki agyából a győzelemstilusnak a szépségeit és erejét, amelynek az irodalomban alig van rokona, a mai magyar agitáló irodalomban meg nincs is mása. A magyar halhatatlanok Pantheonjában magas ivezetű tornyos hajlék illeti meg az ő emlékezetét már tisztán a nyelvviskolájáért is. Hogy ezenkívül az írói életben és tudományos tevékenységben használatos szokások és intézmények meghonosításában mennyi része volt, hogy az abszolút tudományos kritika eltérhetetlen öre volt, hogy a magyar hazafias ideálokat védelmezte, arról külön a történelem, az irodalom, a tudomány, a szocializmus és az iskolaügy története fog szólni széles lapokon, amelyeknek élén mind a *Görcsöni Dénes* neve lesz. De nemcsak zseni és honfi volt ő, hanem a Krisztus gondolata szerint való katolikus is. Hogy az ő szenzációs harcát az egyháznak végtelen szeretetéből s a katolicizmus elszarolt jogainak visszavívása céljából vitte, annak főbizonyítéka az ő művein kívül az a valóság, hogy mindent feláldozó munkájáért semmiféle földi értéket nem kaparított össze. Szerény volt s nagy képességeit a maga öntudatában a legideálisabb önzetlenséggel értékelte. Halála logikus utolsó lendülete volt annak az ívnek, amelyben lénye elindult s amit végig megtartott, amelytől egy vonalnyira sem tért el. S a lelke számára örömnapp volt a halál, de a mi világi érzésünk szerint mégis megrázó szomorújáték és emberi könnyezésünket még szellemének diadala és dicsősége sem tudja elállítani.

Nagyon csendesén, minden emberi támadás ellen — mint életében is — nyugodtan, hidegen pihen a katolikus nemzeti nevelés nagy munkása a farkasréti temetőben. Nem halljuk már acélos tolla pengését, nem is véd már bennünket az ő szerető, erős karja, amely fenytett, de simogatott, ápolt egyszerre. Leszámolt minden világi munlandósággal, lelke, amely Krisztusi tűzben égve mindenkor az igazságot kereste, megtalálta végre magában az Urban, akinek igazsága öröktől fogva van és soha el nem mulik.

Nagy lelke azonban nem szállt el úgy tőlünk, hogy elszakadjon. Annál jobban szerette a katolikus tanügy munkásait, semhogy itt hagyna bennünket. Lelke ott él írásaiban, s azokból mindig erőt meríthetünk, ha abban a küzdelemben, amelyet ő oly hősiességgel harcolt végig, megfogytakozott erőnk.

Illő, hogy emlékét széplőtelenül megőrizzük, mert a katolikus tanítóság oly emberét siratja benne, akihez hasonló nagyon kevés lesz.

Görcsöni temetése f. hó 3-án d. u. 3 órakor ment végbe. A búcsubeszédet a ravatalnál Prohászka püspök tartotta, a szertartást Molnár prelátus végezte s a sírnál Bodnár Gyula búcsuzott el tanártársai nevében a legjobb, a legpuritánabb barátától.

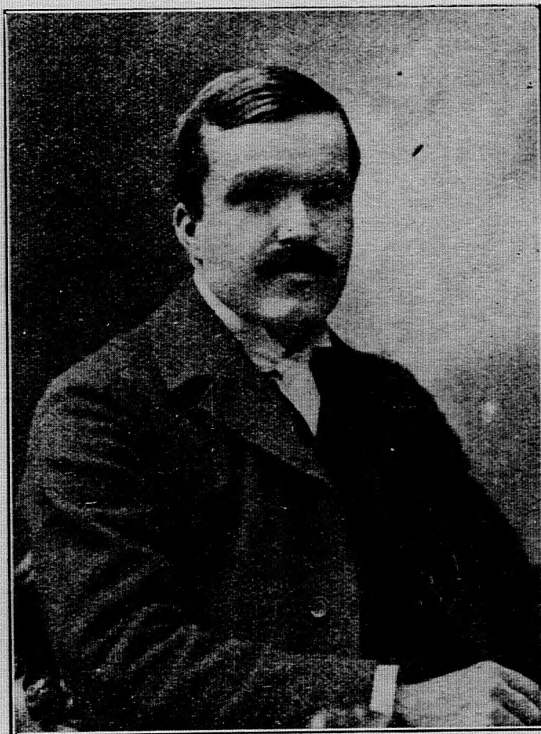
Temetésén nagy számmal vettek részt az előkelőségek, sőt olyanok is, akik nem azért mentek el a vég-tisztességre, mert el kellett menniök, hanem azért, mert *Görcsöni* Dénesben az új idők nagy, igazmondó prófétáját látták, akit minden tisztelet megillet. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanácsot Giesswein Sándor dr. és Ember Károly elnökök és Wohlmuht Ernő titkár képviselték. Gondoskodott a Tanügyi Tanács koszorúróról is, melyet a ravatalra helyeztek el a következő felirással: Tanügyünk bátor harcosának az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács.

*

Most pedig, amikor még élénk emlékezetünkben van minden, legalább egy áttekintő pillantással győződjünk meg arról, ki volt *Görcsöni Dénes* a kath. tanítóságnak?

«... a próféták énekei mindig többé-kevésbé kellemetlenek voltak»... az «új idők» prófétájának ruhája rideg és érdes, szava sértő vala, de mégis a jobb idők közeledtét hirdette». (Prohászka, Tanítók Évkönyve 1908—1909. 59. l.)

Véletlenül bukkantunk e sorokra, de meg vagyunk arról győződve, hogy található idézetet keresve sem lertünk volna. Ebben a pár szóban akkora a jellemző

erő, hogy csak fölösleges munkát végeznénk, ha az igazmondó kellemetlenkedő szerepét akarnánk bizonyítani. Nem is az fáj, ha a purifikátor ostora elcsattan fejünk felett, hogy *reánk* sújt, hanem az, hogy *jogosan* suhogtatja hátunkra az ostorcsapásokat...

A katolikus nevelésügy érdes ruhájú prófétája sokszor megsuhogtatta hétégú ostorát a katolikus tanítóságnak öntudatlan tömeget képező része felett. «Szava sértő vala, de mégis jobb idők közeledtét hirdette.» Sokaknak fájtak a szavak, mert igazak, kiméletlenek voltak. Sokaknak felbirizgálta ernyedt vérért, sokak arcát elfutotta a szégyenpír, itt-ott talán az érzéketlenebb hátakon a vér is kiserkent, úgy sújtott az «új idők» prófétája. Tudjuk azonban és mindnyájan érezzük, hogy ezeket az ütlegeteket nem a gyűlölet sugalta, nem is a bosszúvágy tette élessé. Ezekben az ütlegekben talán még az apai szeretet nagy tűzénél is hatalmasabb érzés lobogott. Ezek a rákfenét szabdalták, nem az életerős, eleven húst. Úgy vágta azokat, mint a műtőorvos kése, ha

saját gyermekéből vagdalja ki a bomlást okozó sebet. Gyógyír volt azokban az ütegekben, nem fájdalom! Gyógyír és — becsülés!

Akinek sorsát magunkévá tesszük, azt becsüljük. Akinek megmondjuk az igazat, azt értékeljük s akít büntetni tudunk, ha megérdemli, azt szeretjük, mert aki előtt titkolunk valamit, azt amitjuk.

Göröcsöni Dénes mindenkor magáévá tette a kath. tanítók sorsát: a mi ügyünk az övé is volt, körömszakadtig kitarított mellette. Igazat mondott nekünk, mert tudta értékünket, becsülte, tisztelte bennünk a nemzet legelső napszamosait. Büntetett, mert szeretett és mert megérdemeltük. Titkolni valója nem volt előttünk, mert azon az úton, amelyen olyan kevesen járnak manapság, s amelyen ő legelől járt, ismeretlen fogalom az amitás. Ott egyenes, nyílt szívű gondolatok teremnek és nagy megértések a még nagyobb eszmékben. Amikor tehát felemelte des, kíméletlen szavát, nagy megtiszteltetés számunkra, mert meggyőződése volt, hogy közös úton haladunk, megértjük egymást és nincsen titkolni valónk. Hitte, hogy van annyi lelki finomságunk, amennyi elegendő arra, hogy a jóakarásban ne lássunk céltalan piszkálódást, kellemetlenkedést, ok nélkül való üres, nagy szölamokat, amelyeknek talán csak az volna a rendeltetése, hogy becsmérleje tanítói mivoltunkat.

Sőt ellenkezőleg, soha sem becsmérle s bizonytalán ő volt a leginkább tisztában azzal: ki a tanító, mi a kötelessége s hogy mindenkinek kalapot kell emelnie nemzetnevelő munkája előtt.

Írásai különben a legmeggyőzőbben beszélnek arról, kit látott ő a tanítóban? S ő, aki maga is tanítással kereste kenyerét, talán mégis csak a legilletékesebb a kérdés eldöntésében. Csupán azért is, mert pedagógiai meggyőződése a tekintély elvében gyökerezett s ez kétségtelenül az egyedüli tényező, amely biztosítja "fáradságunk sikerét. A legtermészetesebb dolog a világon, hogy a súlyal bíró személynek a szava szent előttünk s minden esetben követendő.

Amikor tehát cikkeiben a tanítói tekintély megóvását sürgeti, a leghelyesebb nyomokon jár s azért fáj neki, ha látja, hogy «alig akad olyan tudatlan és műveletlen kabátos ember, aki feljogosítottnak ne érezne magát arra, hogy nagyképűsködve ítélkezzék a tanító munkája felett s a közpénzekből fizetett tisztviselők között nincs egyetlen egy sem, akivel szemben a társadalom olyan fenhéjázón, vagy pedig olyan sértő leereszkedéssel viseltetnék, mint a tanítóknak». ¹ Jogosan fájhat ez mindenkinek, aki mérlegelni tudja azt, hogy az embereket munkájuk szerint értékelik. Miért nincsen tehát a tanítónak tekintélye, mikor pedig a legnemesebb munkát végzi? A legnemesebbet, a legnehezebbet, legnagyobbat: a tömegnevelést!

Megfelel erre. Mert «megelégszik mindenütt a lógósnak kényelmes, de kevésre becsült szerepével. Meggyőződése, műveltsége ellenére, tisztán kényelemszeretettel...» ² Pedig «a magyar tanító kötelességteljesítését jóhiszeműleg senki kétségbe nem vonhatja», ³ természetes dolog tehát, hogy a közéleti szereplésén mulik a hiba, mert «a tanítónál nemcsak azt nézik, mit tudnak a tanítványai, ... hanem arra is tekint a közvélemény, miként viselkedik iskolán kívül, miként tölti be kötelességét

mint polgár, mint keresztény, mint felebarát». ¹ «Vakon követik mindenféle felsőbbségnek sokszor prepotens, lelkiismereti szabadságot sértő utasításait és csak azért húzódoznak olyan társadalmi és politikai mozgalmaknak felkarolásától, amely szívükkel, lelkükkel összenőtt eszméket próbálnak diadalra juttatni, mert ezáltal magukra vonnák világnézetünkkel hadilábon álló hatóságuknak nehezitelését». ² ezért nincs tekintély!

Miért? Hiszen «képzeltelhető-e még a közéletnek egy oly tényezője, amely egy társadalmi osztály tekintélyének megalapításakor a függetlenségül határozottabb tényező lehetne?» ³ Ez kétségtelenül megfontolandó igazság, meg sem lehet dönteni, mert «munkánkban csak eszünk, lelkiismeretünk irányít, vagy korlátoz bennünket, az a tanító tehát, aki független akar lenni, olyan független lehet, mint a bírakon kívül egyetlen más hivatalnok sem ebben az országban». ⁴ «A magyar nevelésügy munkásainak, ha függetlenségükkel okosan élni tudnának, sohasem volna, vagy lehetne okuk tekintélyük gyér volta vagy megfogyatkozása miatt panaszkodni». ⁵

De a hiba «magukban a tanítóknak, a tanítók közéleti viselkedésében rejlik... a tekintélyre magukat minduntalan alkalmatlanoknak mutatják... Nincs még egy társadalmi osztály, mely olyan hajdongósnak, olyan alázatosnak, olyan hízelgőnek mutatkoznék, mint közoktatásügyünk munkásai». ⁶

Ezekről az épen nem becsületes emberi ravaszkodásokról pedig le kell szokni, ha tekintélyünket megtartani, illetve megszerezni akarjuk. S ha ezideig együtt alázatoskodtunk, együtt hajlongtunk és hízelegtünk, tanuljuk meg végre, hogy a «bármily nagy akadályt legyűrheti az egyesült erő, a meg nem alkuvó következetesség». ⁷

A tekintély kivívásában azonban tudnunk kell a mérsékletet és helyes fegyvereket. Együttes, önértékes, nem demagóg, de nem is meghunyászkodó fellépés szerezhet csak becsületet és munkájához illő jobb sort a kath. tanítóságnak... Ez a legfontosabb tényezője a kath. tanítói állás értékének, becsületének: ha ez meglesz, akkor az Irással szólva: a «többi mind hozzáadatik nektek». ⁸

Ha tehát a tekintélyt megszerezhettük, a «többi mind hozzáadatik nekünk». Becsületünk van minden irányban s ha igyekezni fogunk a megszerzett tekintélyt meg is tartani, mindenképen el kell következniök az «új, jobb időknek, amelyek tisztelni fogják a tanítót, nem mint napszámot, de mint legelső munkását a nemzeti jólétnek.

Hogy ezt elérhessük, nemcsak az önművelődésre kell gondot fordítanunk, hanem számot ell vetnünk a tudományok oly arányban való fejlődésével, amelytől el vannak zárva azok az emberek, akik már kinőttek az iskola padjaiból. A jó tanító és tanuló között kapcsolódott viszony nem szűnik meg akkor, amikor a gyermek kilép az iskolásorból. A tanító kötelessége továbbterjed, ne feledjük hát el, milyen áldása lehetünk a népnek a szabadtanítással. «A jó tanító tud legkönnyebben és legbiztosabban hozzáférközni népének lelkéhez... Ezt a kedvező helyzetet ki kell használni... a felnőttek

¹ U. o. 150. l.

² U. o. 161. l.

³ U. o. 911—12. 69. l.

⁴ U. o. 150. l.

⁵ U. o. 161. l.

⁶ U. o. 70. l.

⁷ Szoc. Közl. 912. VII. 14. 123. l.

⁸ Szoc. Közl. 912. VII. 14. 123. l.

¹ Tanítók Évkönyve 909—910, 147. l.

² U. o. 150. l.

³ U. o. 150. l.

oktatását rendszeresíteni kell... Ha két-három hónapon keresztül hetenként kétszer-háromszor összegyűjti a tanító faluja népét s tart nekik előadásokat a történelem, természetrajz, földrajz, fizika, népies nemzetgazdaság, vagy pláne a gazdasági ismeretek köréből, hamarosan kedve szerint irányíthatja azok gondolkodását anélkül, hogy észrevennék.»¹ S ennek nagy horderejét nem lehet eléggé hangsúlyozni. Mert figyeljük csak a szabadkőművesség öntudatos nemzetrontó munkáját! «Ha jelképet keresnénk a szabadkőművesség munkájának szimbolizálására, az ókori regében szereplő Pandora szelencéje kínálkozik a legalkalmasabbnak, mert semmi mással nem lehetne hüebben jelmezni a mozgalmat, mint a bajoknak, betegségeknek, nyomorúságnak, testi-lelki elvadulásnak ezzel a hatalmas szemléltető erővel realizált forrával.»²

S ha sikerül ily előadásokkal a nép gondolatvilágát megtisztítani, könnyű lesz a munkánk, a szabadkőműves-újságok metelyétől is megóvni nemzetünk népének egészséges életét. «Hódítani, terjeszkedni kívánó gondolatnak sohasem látta még a világtörténelem olyan elszánt és kitartó katonáit, amilyen elszánt és kitartó katonái lapjaink a kereszténység gyűlöletének, a felforgatásnak s a még mindenütt csak bomlást okozott zsidószellem terjedésének... Ezzel az ellenséggel egyes ember meg nem birkózhatik. Ezzel szemben gyöngé meg az imádság is: ide szövetséges kell, az ellenséggel egyforma fűrgeségű és elszántságú szövetséges kell a kath. újság... Fejsze kell a favágónak, kaptafa, ár meg díkes a szuszternek, kocsis és ló nélkül nem fuvaros a fuvaros... felszerelés, pénz nélkül a katolikus újság munkája is csak kinlódás... pártoljuk, terjesszük — mi, az eszünk, tollunk után élő emberek — s a ma még szegény katolikus sajtónak fel kell virulnia.»³

Amellett azonban, hogy a katolikus, krisztusi eszmék diadalrajtuttatása vezet minket nevelői munkánkban, sohase hangoztassuk a «vallásos és hazafias nevelés» jelszavát, mert «a komolyság és férfiaság hiányának jele az, ha valaki egyre hazafiságát, vallásához való hű ragaszkodását emlegeti s csak kedves céltáblája a szabadgondolkodó újságoknak», — hanem: «komoly, egyszerű s a hatásadászat minden fogásától ment férfias beszéddel és cselekedettel igyekezzünk hasonló érzelmeket beoltani.»⁴

Épen azért szemelőt tartva azt a célt, nagy óvatosságra int a kath. iskoláknak államsegéllyel való ellátása dolgában, mert — úgy mond — «meggyőződésem ugyanis, hogy a hitvallásos intézmények segélyezésére igénybe vett első állami segítség volt az első komoly lépés a szekularizáció felé.»⁵

Olyan pedagógiai irányítások ezek, melyeknek helyességét elvitatni sohasem lehet. S bár kétségtelen, hogy fájnak ezek a keményen odamondott szavak, azért igazak s épen azért, mert belátjuk igazukat, szükségesnek tartottuk most, hogy siratni kell nagyszerű emberünket, kiben a kath. nevelés-

ügyünk legnagyobb és legfelfegyverzettebb bajnokát veszítettük el, — legalább így röviden rekaptulálni, újra leszögezni.

Mire volna jó hosszú, sallangos szavakkal kicicomázott dicsőhimnuszt zengeni Göresőni Dénesről? Ő nem a szó, de a tett embere volt s nem szerette a cifra beszédet. Itt legvégül csak azt akarom elmondani róla, amit ő mondott el a legnagyobb magyarról: «lelkiismerete... szolgálatában semmiféle akadály elöl meg nem hátrált, mert csak ő merete elmondani azt, hogy romlásba dönt bennünket rövidlátó önteltségünk s a művelt nemzetek mögött messze kullogunk műveltségünk csekélyége miatt. A kötelességek és élvezetjavak egyensúlyát áhítózuk, az önámító jelszó-politika lealkonyodását várjuk, a munka kultusza szavainkban él, Széchenyi szelleme még mindig előkelő idegen a magyar közéletben.»¹ (Göresőni is.)

Semmiesetre sem csodálatos, de természetszerű e két nagy lélek találkozása gondolatban s sorsban egyaránt!

Nagyot, jót akart mind a kettő s mindkettőt félreértették!...

SZEMLE.

A lelkiismereti szabadság! A franciaországi *Bourgen-Bresse*-ben a postahivatalnál egy ifjú hölgy jelentkezett, hogy a postai vizsgához kívánatos gyakorlatot mint fizetés nélküli gyakornok a postánál megszerezze. Minthogy a szükséges előképzettséggel rendelkezett, a felvételnek semmi akadályja sem lehetett volna. Meg is ígérték neki a felvételt. Néhány nap múlva beidézték a prefektushoz, aki behatárolta érdeklődött, hogy milyen a vallási és politikai felfogása, laikus vagy katolikus iskolába járt-e? A leányt atyja is elkísérte s a kérdésekre kijelentette, hogy mint katolikus ember megtartja mindazt, amit az egyház rendel s igenis katolikus iskolában nevelteti s neveltette gyermekeit. Ez a tény azonban leánya kérelmének teljesítését egyáltalában nem érinti. A prefektus tudomásul vette az apa tiltakozását s nemsokára a posta igazgatója értesítette a leányt, hogy kérése semmiesetre sem teljesíthető. Így értelmezik francia földön a lelkiismereti szabadságot!

Orosz zsidók iskoláik ellen. 72 orosz zsidó főiskolai hallgató a minap nyílt levelet intézett az oroszországi zsidókhoz, amelyben felszólítják őket, hogy ne küldjék gyermekeiket a zsidó iskolákba, mert ezáltal gondolkodás és érzés tekintetében örökre elzárkóznak az oroszoktól. A zsidó nép érdeke ugyanis azt kívánja, hogy asszimilálódjék az oroszokkal, már pedig a zsidó iskola nevelése ezt teljesen kizárja.

Az oroszországi zsidók körében két áramlat van. Az egyik a zsidó-nemzeti irányzat, amely csökönyösen ragaszkodik a zsidóság hagyományaihoz s még ma is külön zsidó államról álmodozik, a másik a modern zsidóság, amely radikális vagy republikánus és szívesen asszimilálódik az oroszokkal.

Külföldi német iskolák. A német kormány mindent elkövet, hogy a külföldön élő németek gyermekei hazafias német nevelésben részesüljenek. E célból támogatja a külföldön levő német iskolá-

¹ Tan. Évk. 908—09. 89. 1.

² Népevelő 910. IV. 3.

³ Népevelő 910. X. 9.

⁴ Tan. Évk. 910—11. 73—75. II.

⁵ Szoc. Közl. 912. VII. 14. 123. 1.

¹ Népevelő 910. IV. 10.

kat s maga gondoskodik a tanerőkről. A külügyi hivatal egy most megjelent jelentésben elmondja, hogy mit tett az elmúlt évben a német nyelv és kultúra terjesztése céljából. A többek közt felemlíti, hogy külföldre 144 tanerőt közvetített, még pedig a következőképp: Argentiniába 5, Braziliába 8, Chilebe 17, Kinába 15, Ecuadorba 6, Romániába 17, Törökországba 23 tanerőt, a többiek német kolóniákba kerültek. A tanerők közül 21 hölgy volt, 80 középiskolai tanító, a többiek egyetemi képesítésű főtanítók voltak.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

Janet E. Stuart: **Über die Erziehung katholischer Mädchen.** Angol eredetiből németre fordította: Schaffgotsch Maria grófnő. Freiburg i. Breisgau, 1914. 241 old.

Királyi sarjadék, nagy műveltségű szerzetesnő, a Sacré Coeur társaságnak jelenlegi általános főnöknője, aki éveken át foglalkozott előkező kath. leányok nevelésével — tehát minden tekintetben nagyon kompetens írónő a szerzője ennek a kitünő könyvnek. Alapeszméje, hogy a kath. leányok nevelésének a régi, bölcs kath. elveken kell nyugodnia, amellett azonban látja, hogy a társadalom, amelynek számára az intézetek a leányokat nevelik, a régihez, még a harminc évvel ezelőtti társadalomhoz képest is megváltozott. Ezen változás új igényekkel jár, melyeket a nevelőnek nem lehet figyelmen kívül hagynia. Szerzőnő nem tartozik azok közé, akik a modern pedagógiai áramlatokat minden kritika nélkül fogadják, magukévá teszik; az ő elve: ragaszkodni a kipróbált alapokhoz és az újból csak azt fogadni el, ami értékes. Jeligeje: „mily új a régi!” A leánynevelésnek, úgy mond, sajátos természete van, melyet el kell ismerni. A közvetlen eredményekkel nem szabad melegegődni, hanem a végső cél felé kell törekedni. Jellemző, hogy szerinte a leányok nevelését helyes, theologiai alapfogalmakra kell építeni s a tananyagban elég helyet kell juttatni a kath. bölcsélet igazságainak is. A könyv főbb fejezetei: a vallásos nevelés, a jellem, a nevelőnőnek jelleme, a gyakorlati élet, — tanulás és játék, számtan és természettudomány, anyanyelv és idegen nyelvek, történelem, művészet, társadalmi formák, magasabb nőképzés, függelékek. A westminsteri érsek az előszóban „bátor és jól írt munkának mondja jelen művet. Otto Willmann, aki a fordításhoz írt előszót, (szerenésésnek) mondja a német fordítást, én pedig a szó szoros értelmében klasszikusnak mondom. A fordító a szerzőnővel kongeniális szerzetesnő, a Sacré Coeur budapesti házában jelenlegi főnöknője, aki alázatosságában még azt sem jelezte a címlapon, hogy a munkát, mely a szülők és a nevelők érdeklődésére annyira érdemes, ő fordította.

Jehlicska Ferenc dr.

HIREK.

Meghívó.

Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács folyó évi március hó 19-én, délután 3 órakor a Szent-István-Társulat nagy termében ülést tart, melyre a tanács tagjait tisztelettel meghívja az

Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Elnöki előterjesztések.
2. Emlékbeszéd Katinszky Gyuláról. Mondja Szőke Sándor.
3. Emlékbeszéd Guzsvenitz Vilmosról. Mondja Végő Ferenc.
4. A katolikus ovodák munka- és játékterve. Előadó: Számord Ignác.
5. A népiskolai énekkoktatás tantervének javaslatja. Előadó Berauer Ferenc.
6. A nem okleveles tanítók kántorképesítésének szabályzata és vizsgálatának tárgyai.
7. A folyó évi országos bizottsági ülés tételei.
8. Fölvívás a hazai katolikus tanítóegyesületekhez a folyó évi közgyűlés tárgyainak megvitatására.
9. Az Üdülőház ügyeiben előterjesztés. Budapest, 1914. március 1.

Giesswein Sándor dr.,
e. elnök.

Dreisziger Ferenc,
titkár.

Ember Károly,
v. elnök.

Wohlmuth Ernő,
titkár.

Meghívás. A k-tanítói állásnak ritka módon való betöltése történt meg f. hó 1-én Karácsondon. A róm. kath. iskolaszék ugyanis pályázati hirdetés mellőzésével meghívta a merüresedett k-tanítói állásra Fiák András mátradereskei k-tanítót. Ilyen szép, békés, egyhangú munkát csak ott lehet elérni, ahol bölcs lélek és szerető, meleg szív kormányozza a híveket. Ez a lélek, ez a szív a község plébánosáé: dr. Hollis Jánosé, akiért rajong a község apraja-nagyja és akinek tanácsait, útmutatásait aranyként fogadja a nép.

A móri róm. kath. tantestület méltóságos dr. Prohaszka Ottokár megyéspüspök úr fővédnöksége alatt, a tanítók gyermekei részére Székesfehérvárott felállítandó diák-otthon alapja javára február hó 22-én hangversenyt rendezett. A hangverseny úgy erkölcsileg, mint anyagilag jól sikerült. Bevétel: 473-26 kor. Kiadás: 173-26 kor. Tiszta nyereség: 300 korona.

Pályázat az üdülőházi Pensio vezetésére. A katolikus tanítók balatonlellei üdülőházában az állandó bizottság «Pensiot» rendez be. Ezen Pensio vezetésére pályázatot hirdet. A Pensiót vezető urinó a házban kap lakást és a Pensióhoz szükséges étkező helyiséget, konyhát stb. Az Üdülőház lakói számára a vezetőség állapítja meg az árakat, azonban a nyaralótelep más vendégeit is elláthatja az Üdülőház Pensiója, az árakat ezek számára a Pensio vezetője szabadon állapíthatja meg. Az óvadék összegének megjelölésével az ajánlatok március 20-ig az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács központi irodájába (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.) küldendők. Tanítók özvegyei előnyben részesülnek.

Katolikus tanítógyűlések és a királyi tanfelügyelők. A királyi tanfelügyelők több helyen felszóltatták a katolikus tanítóegyesületeket és köröket, hogy a gyűléseikről szóló jegyzőkönyveket nekik küldjék be. A püspöki kar legutóbbi értekezletén erre vonatkozólag kimondotta, hogy „ilyen kötelezettségeket nem ismer és a királyi tanfelügyelők ily irányu követelését jogtalannak tartja».

PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt püspöki kar határozata köte-
lezőnek nyilvánította a katolikus nép-
oktatási intézetek pályázatainak a «Nép-
nevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :
Szent-István-Társulat Budapest.
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :
LOVÁSZY DEZSŐ.

Pályázati hirdetések minden egyes sza-
vának egyszeri közlése 6 fillér. Csakis
azon pályázatok közöltnének, melyek-
nek díja előre lefizettetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk.
Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

Esztergomi érseki megye.

Helyettes keresek három hónapra, ágyneműn, mo-
sáson kívül teljes ellátás, 30 kor. havi díj. Képezde vég-
zett, nyugdíjas tanítók, tanítónők esetleg óvónők is pá-
lyázhatnak. *Jaksics. Keszthely, Esztergom vm. 370 1—1*

Nagymagasfalu négy tanerős népiskolájának II. oszt.
tanítói állására e lap febr. 22-iki számában közzétett
pályázatnak határidejét az iskolaszék *márc. hó 15-ig*
hosszabbította meg. A kérvények *Jábornik Ódön pléb.*
címeire küldendők Nagymagasfalura. (Pozsony vm,
posta, vasút helyben.) 388 1—1

Róm. kath. népiskolához helyettes kerestetik havi 100
kor. fizetéssel, butorozott szobával. Jelentkezések isko-
laszék Negyed (Nyitra) címzendők. 386 1—1

Felsődombói róm. kath. kántortanítói állásra az 5-ik
számban hirdetett pályázat *márc. 19-ig* meghosszabít-
tatik. 381 1—1

Nahácsi róm. kath. kántortanítói állásra a 7-ik számban
hirdetett pályázat *márc. 19-ig* meghosszabítottatik. 382 1—1

Búrszentmiklós (Pozsony m.) községben fennálló ma-
gyar-tót tannyelvű ötánfős róm. kath. elemi iskolánál
megüresedett egy tanítói állásra *f. hó 15-ig* pályázat hir-
dettetik. Javadalmazása: 2 szoba, konyha, kamra és fa-
kamrából álló lakás; a községtől 100 kor. és az állam-
tól 1100 kor., kertiletmény 20 kor. Kötelessége II. oszt-
ályt vezetni. Pályázhatnak férfi és nőtanítók. Az állás
azonnal elfoglalandó. A kérvények a búrszentmiklósi
róm. kath. iskolaszéki elnökhöz küldendők. 394 1—1

A **szécsényi** róm. kath. kántortanítói állásra pályázat
hirdetetik. Tanítói javadalma hitközségtől 900 kor. fize-
tés, kántoriakból ehhez még 100 kor. beszámítottatik, ki-
sajátított föld árának kamataiból 128-24 kor., földbérlet
134 kor., rétbérlet 32 kor., a többi államsegély. Egyházi
ének tanításért 40 kor., kertiletmény 20 kor., gazdasági
ismétlő tanításért 50 kor. Kántoriakból: szentmisék után
200 kor. és szabad stóla (circa 800 kor.), természetben
lakás két szoba, nyári s téli konyha, kizikamra, felszer
és pince, értéke 300 kor. Kötelessége: az elemi és gaz-
dasági ismétlő egy-egy osztályát vezetni, az összes kán-
toriakat helyi szokás szerint végezni. Állás azonnal el-
foglalandó. Próba kötelező. Pályázat lejár *március 18.*
Iskolaszéki elnök. 400 1—1

A **csábi** róm. kath. kántortanítói állásra *márc. 31-ére*
(kedden) pályázat hirdettetik. Jövedelme a díjlevél sze-
rint, természetben lakás, 8 hold szántóföld, 1 hold rét,
kert, 32 m. dorongfa, 18 hl. búza, 26 hl. rozs párbérek
102 kor. borváltás, stóla 50 kor., tandíj 160 kor., is-
métlőiskolásokért 40 kor. és államsegély. Kötelességeket
a «Rendszabályok» írják elő. Vezethet hitel- és fogyasztási
szövetkezetek, ami külön díjazatik. Csakis okl. róm.
kath. kántortanítók pályázhatnak. Személyes megjelenés
okvetetlenül kívántatik, ami bármikor történhetik *márc.*
31-ig. A megválasztott köteles állását azonnal elfoglalni
Csáb, (Hont m.) *Hegedűs János* plébános. 397 1—1

Egri érseki megye.

Alulirott Sallay József róm. kath. kántor **Jásztelek**
községben megüresedett segéd kántori állásra pályáza-

tot hirdetek. Pályázhatnak azon egyének, kik a kántor-
ságban teljes jártassággal bírnak, jó orgonisták és jó
hangú egyének. Felhívom a pályázni kívánókat, hogy
okmányaikat *márc. 20-ig* hozzám küldjék meg. A pá-
lyázótól megkívánom, hogy a latin vesperást végezni és
halotti búcsuztatókat önállóan tudjon készíteni. Fizetés
évi 1000 korona havi előleges részletekben és 2 szobás
természetbeni lakás. *Sallay József.* 368 1—1

A **nyirábrányi** róm. kath. kántortanítói állomásra a
7. számban közzétett pályázat határideje *márc. 11-ig*
meghosszabbítottatik. Választás *márc. 12-én.* 371 1—1

A Népnevelő 7-ik számában hirdetett **tiszadadai** kán-
tortanítói állásra a pályázat *márc. 14-ig* meghosszabbít-
tatik. *Iskolaszék.* 396 1—1

Besztercebányai egyházmegye.

A **barskaproncai** iskolaszék (u. p. Körmöcbánya)
helyettes tanítói állásra, két hónapi tartamra, pályázatot
hirdet. Határidő *márc. 30.* Fizetés havi 80 korona és
lakás. 392 1—1

A **mosóci** (Turóc m.) róm. kath. kántortanítói állásra
pályázat hirdettetik. Díjlevél szerinti évi jövedelme
1200 kor. A kegyúrtól a kántoriak lelkiismeretes tel-
jesítéséért 200 kor. kegyadomány, ugyanezen címen a
hitközségtől 100 kor. Törvényszerinti szép kényelmes
lakás, köfállal bekerített házikerttel és szükséges mellék-
épülettel. Kegyuri adomány címen női kézimunka taní-
tásáért évente 20 m³ kemény tüzfát kap, itteni értéke
160 kor. Tanterem fűtésére külön 12 m. bükkfa járul.
Fizetését előleges havi részletekben pontosan kapja. Az
iskola és a hitközség erkölcsi java kívánja, hogy csakis
megállapodott tanerőre reflektáljunk. A tót nyelv bírása
megkívántatik. Katonai kötelezettségüknek eleget
fiatalabb tanerők előnyben, az állás azonnal elfogla-
landó. A megválasztott helybeli fogyasztási szövetke-
zettől jegyzői teendők pontos teljesítéséért 200 korona
tiszteletdíjra számíthat. Kántortanítói oklevéllel s összes
szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványok *márc.*
18-ig a mosóci róm. kath. iskolaszék elnökéhez nyuj-
tandók be. 378 1—1

Csanádi egyházmegye.

A **karánsebesi** róm. kath. hitközség kántori ál-
lásra pályázatot hirdet. Kötelessége a kántornak vasárnap
és ünnepnap valamint hétköznap is a szentmise alatt
orgonálni és énekelni, úgyszintén résztvenni a szokásos
d. u. istentiszteleteken. Templomi énekkart rendezni és
betanítani. Javadalmazás a: évi 720 kor. előleges havi rész-
letekben, 200 kor. körül, stólarisjövedelem s szabad la-
kás. Kellő szorgalom mellett, dalárdák vezetésével s
zongora órák adásával igen szép mellékjövedelemre te-
het szert. A magyar és német nyelv tudása megkíván-
tatik. Pályázati határidő *márc. 31-ke* Pályázati kérvények
kellőleg felszerelve a karánsebesi róm. kath. plébániahivatalhoz
címezendők. *Róm. kath. plébániahivatal.* 373 1—2

Eperjesi görög kath. egyházmegye.

Meggyfalvi gör. kath. kántortanítói állomásra *márc.*
végéig pályázat hirdettetik. Fizetése törvényszerinti. Fő-

hatóságához címzett kérvények viravai lelkészethez küldendők. 377 1—1

A megüresedett **telepóczi** gör. szert. kath. felekezeti népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdettek. Pályázni óhajtok kérvényeiket az iskolaszékhez *április hó 5-ig* küldjék be. 401 1—1

Győri püspök megye.

Petlendpusztára az ottani róm. kath. uradalmi elemi iskolához férfitanítói állásra pályázat hirdettek. Törvényes képesítéssel rendelkező tanítók szabályszerűen felszerelt kérvényüket küldjék Petlendpusztára (u. p. Szár-föld, Sopron vm.) az uradalmi intézőséghez. Illetmények a törvény szerintiék. A gazdasági teendőkben jártas pályázó mellékjövdelemre számíthat. Pályázati határidő: *márc. 15.* 364 1—1

A **szarvkői** (Sopron m.) iskolaszék két rendes osztálytanítói állásra *márc. 14-ig* pályázatot hirdet. Javadalom: államsegéllyel kiegészített törvényszabta fizetés; törvény által előírt üres lakás vagy butorozott szoba téli fűtéssel egy-egy tanító részére. A folyamodók nyilatkoznak mily lakást kívánnak. Horvát vagy német nyelvet bírók előnyben részesülnek. *Az iskolaszék.* 384 1—1

A **langatói** (Sopron m.) lemondás folytán megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra *márc. 16-ig* pályázat hirdettek. Javadalom: 3 szobás lakás, a megfelelő mellékkeliségekkel, konyhakert, 100 kor. az egyházközségtől, a többi államsegéllyel. Kötelesek díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Kántori teendő igen csekély. A lakosság horvát anyanyelvű. Kérvények a ligvándi plébániahivatalhoz hűldendők. U. p. Szabadbaránd. 404 1—1

Kalocsai érseki megye.

A szabadkai m. kir. állami gyermekmenhelynél megüresedett intézeti felügyelő tanítói állásra pályázat hirdettek. Az állás havi 40 kor. fizetés, lakás, fűtés, világítás és élelmezés javadalmazással-nyugdíj nélkül-van egybekötve. Kellőleg felszerelt kérvények a m. kir. állami gyermekmenhely igazgatóságához Szabadka, nyújtandók be. Az állás azonnal elfoglalandó. 369 1—2

Kassai egyházmegye.

A **fricsi** (Sáros m.) róm. kath. két tanerős iskolánál kántortanítói állás betöltendő. Javadalmazás: 800 kor. államsegély, a többi természetben, 2 szobás lakás, melléképületekkel. Kérvények az iskolaszéki elnök címére *márc. 24-ig* nyújtandók be, mely napon a választás is megtartatik. Személyes megjelenés szükséges. 365 1—1

A **fonyi** (Abauj-Torna m.) róm. kath. iskolaszék nyugalmavonulás folytán megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: mint tanítónak a hitközségtől 600 □öl (kat.) első osztályú szántóföld. A többi államsegéllyel a törvényes összegig kiegészítve. Mint kántornak: 10 kat. hold 1090 □öl szintén első osztályú szántóföld; közel és könnyen kezelhető. 2 kat. hold 531 □öl rét. 518 □öl adó alá nem eső terület. Régi nagy temető használata kert gyanánt. Párber a gazdák-tól, minden telek után 1 véka roz. 1/2 véka, 1/4 telek után 1/4 véka, összesen 4 köből roz. Párber a zsellérektől házankint 1 kor., összesen vagy 40 kor. A regéci hivektől 26 kor. A mogyoróskai hivektől 480 kor. Stólajövdelem vagy 80 kor. Misesalapítványi kamatokból vagy 20 kor. Kegyrasági kegypenz 42 kor. Fajletmény a kegyuról: 10 bécsi öl tuzifa vágatás- és fuvarozás nélkül az erdőn. Ezekhez járul 3 szobából álló tisztességes lakás, konyha, kamra istálló és 300 □öles példánykert használata. Kötelessége a mindennapi és ismétlőiskolások tanítása és vezetése és az összes kántori teendők teljesítése. Az állás azonnal elfoglalandó. A felszerelt kérvények beadásának határideje *márc. 25.* A választás *márc. 28-án* lesz.

Személyes megjelenés szükséges. A kérvények az iskolaszék címére küldendők. (Fony, Abauj-Torna megye.) 390 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Dombelve (Trencsén m.) **rulcövölgyi** róm. kath. iskolához okl. tanítónő kerestetik. Fizetése 1200 kor. és természetbeni lakás. Tót nyelv bírása szükséges. Határidő *márc. 19.* Állás 25-ikén elfoglalandó. *Iskolaszék.* 344 2—2

Nagydivény felsőrési (Trencsén m., Zsolna mellett) róm. kath. államilag segélyezett népiskolánál megüresedett állásra *március 14-ig* magyar és tót nyelvben jártas tanerő kerestetik. Jövedelme: hitközségtől 160 kor., a többi államsegély, irodaátalány 10 kor. Egészséges, szép lakás, kerttel és tehéntartáshoz szükséges melléképülettel. Házások előnyben részesülnek. Felszerelt folyamodványok alulirotnak fenti időpontig küldendők. *Iskolaszéki elnök.* 391 1—1

A **polomavölgyi** népiskola tanítói állására pályázat hirdettek. Javadalom: hitközségtől 133 korona, a többi államsegély, kétszobás lakás, konyha, kert. Kötelessége: az elemi és ismétlőiskola vezetése. Tót nyelv ismerete megkívántatik. Kérvények *márc. 15-ig* az **iskszéki** elnök címére Bosácz (Trencsén m.) küldendők. 393 1—1

Nagyrona-podivori róm. kath. elemi népiskolánál tanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalom hitközség pénztárából 800 kor. Iskolafűtési és szolgálatalány 110 kor. Államsegélyből 1913. évi XVI. t.-cikkben megállapított korszerinti készpénzfizetés. Kétszobás lakás, konyhakert. Tót nyelv bírása megkívántatik. Véglegesítés iskolai tanév végén. Pályázhatnak okl. tanítók és tanítónők. Állás azonnal elfoglalandó. Folyamodványok *Koszez Ernő* iskolaszéki elnök címére Nagyrona (Trencsén m.) *március 25-ig* küldendők. 398 1—2

Pécsi egyházmegye.

A **romonyai** (Pécs mellett) róm. kath. kántortanítói állásra újból pályázat hirdettek. Jövedelme: 1. a róm. kath. hitközségtől évi 900 kor., 2. a pécsváradi alapítványi uradalomtól 272-16 kor., 3. 2 hold 1033 □öl szántóföld, 4. 1097 □öl rét, 5. a pécsváradi alapítvány uradalomtól saját használatra 20 kbm. tuzifa a házhoz szállítva. 6. 3 szobából, 1 konyhából és gazdasági melléképületekből álló lakás. 7. 287 □öl kert, 8. stóla körülbelül 20 kor. Kötelmeit a díjlevél írja elő. Teljesen felszerelt pályázati kérvények *márc. 11-ig* bezárólag nyújtandók be az iskolaszéki elnökséghez. A kántori próba *márc. 12-én* d. e. 9 órakor, mely után választás. Püspökbogád, u. p. Nagykozár. *Bödy István* iskolaszéki elnök. 375 1—1

Magyarszékre (Baranya m.) helyettes osztálytanító, tanítónő kerestetik a hátralevő tanidőre. Fizetése előre havonként 80 kor. Egyszobás lakás, konyha. Az állás *márc. 15-ig* elfoglalandó. Tannyelv magyar. *Kemény Boldizsár* esp.-pléb. iskolaszéki elnök. 372 1—1

A **kovácsszénájai, mecsekszakáli és orfői** kántortanítóságokra *márc. 20-ig* pályázatot hirdetek. Lakás kerttel mindenütt természetben Kovácsszénáján 1000, Mecsekszakálon 600, Orfűn 698 kor. helyifizetés, a többi államsegély, részletek díjlevélben. Abaliget (Baranya m.) *Iskolaszéki elnök.* 380 1—1

Szepesi püspöki megye.

Liptó-nádasdi kath. kántortanítói állásra *március hó 25-ig* pályázat hirdettek. Kellemes hely, vasúthoz közel. Tekintettel a kántori teendők csekélységére tanítónők szívesen választanak. Iskolaszék, Nagybobrócz. 389 1—1

A **felsőzubricai** (Árvam) róm. kath. kántortanítói állásra *ápr. 2-ára* pályázat hirdettek. A minimumra redukált kántori javadalmazás: 319-52 kor. Tanítói fizetés az is-

kola fenntartóktól: 576-28 kor., mely fizetés illetőleg javadalmasz államségéllyel egészítették ki. Ezenkívül 3 szobás lakás, konyha, éléskamra, gazdasági épületekkel, kert és 1/4 hold szántóföld illetményel. Tót nyelv bírása kívántatik. *Schwarz E. Vendel* plébános, iskolaszéki elnök. 395 1—1

Szombathelyi egyházmegye.

Badafalvára (pósta Nagyfalva, Vas vm.) németül is tudó osztálytanító esetleg tanítónő kerestetik, törvényes fizetés, a törvényes lakás helyett egy butorozott szoba fűtéssel. A kántort akadályozása esetén helyettesíteni és neki segédkezni tartozik. Pályázati határidő, *márc. 20.* Kérvények a plébániahivatalhoz intézendők. 376 1—2

Alsómihályfalva község (Zala vm, Muraköz; posta: Muraszentmaria) róm. kath. iskolaszéke elemi népiskolánál megüresedett egy tanítói és egy tanítónői állásra pályázatot hirdet javadalom külön-külön: 1200 kor. természetbeni lakás, két szoba, konyha, kamra és konyhakert. Az állás azonnal elfoglalandó. Tannyelv magyar, a tanulók anyanyelve horvát. A szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények *Cirkvensics Ede* plébános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. A pályázati határidő *március 15.* 374 1—1

A bejczy róm. kath. iskolaszék márc. 15-től okt. 1-ig terjedő időre helyettes tanítót keres. Javadalma szép lakás kerttel és 800 koronának havi részlete. Faiskola kezeléséért 40 kor. Nők is pályázhatnak. Cím: Róm. kath. plébánia, Nyögér (Vas m). 366 1—1

A hegyhátszentpéteri (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdetnek. Javadalma: 1. Két szoba, konyha stb. gazdasági épületek, házikert. 2. 4081 □ öl szántóföld (kántori) ért. 80 kor. 3. Hitközségtől 800 kor. negyedévi előleges részletekben. 4. Stóla, lélekpenz stb. 20 kor. átlagos ért. 5. Államségély. Kötelessége díjlevélben. Nótanítók is pályázhatnak, kik kántoriakban jártasok, férfitanítók előnyben. Pályázati határidő *márc. 15.* Felszerelt kérvények a győrvári (Vas m.) pléb. hivatalhoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó. 367 1—2

A jánosházai (Vas m.) kántortanítói állásra pályázat hirdetnek. Jövedelme a javadalmi jegyzőkönyv szerint: 1304-84 kor. tanítói, 764-66 kor. kántori járandóság kiszolgáltatva részben készpénzben, részben terményekben, amely azonban a mostani földbér és gabonaárak mellett tetemesen többre rúg. Törvényszerű lakás. Kötelmei díjlevél szerint. Választás *f. hó 14-én* d. e. 9 óra-kor, melyre személyes megjelenés kívántatik. A megválasztott állását azonnal elfoglalni köteles. *Kornyeind Vince* plébános. 387 1—1

Szóczei róm. kath. elemi népiskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalma a hitközségtől 800 kor. készpénz, 8 km. keményfa; 40 kor., 1000 l. gabona, fele buza, fele rozs, 100 kor. Stóla 10 kor. A többi államségély. Lakás 2 szoba, konyha kamara, pince melléképületek és kert. Pályázati határidő *márc. 15.* választás 16-án d. u. 1 órakor. Személyes megjelenés szükséges, utiköltség nem térítetik meg. Ha ezen állásra a helybeli osztálytanító választatnék meg, ezen időben erre is pályázatot hirdetünk. Ennek javadalma: teljesen különálló lakás. 100 kor. a hitközségtől, 1100 kor. államségély és kertilletmény. Kötelessége díjlevél szerint. Kérvények főt. *Angyal György* plébános urhoz küldendők. Vasut és posta, Zalaháshágyrimán. *Iskolaszék.* 379 1—1

Váci egyházmegye.

Czeglédre keresek egy jóhangú segédkántort. Fizetése havi 36 kor., reggeli, ebéd, vacsora. Butorozott szoba fűtéssel, ágynemű, mosás, világítás nélkül. *Krúecz Gyula.* 403 1—2

Veszprémi egyházmegye.

A balatonkereszturi róm. kath. népiskolánál egyik államségélyes osztálytanítói állás megüresedett. Javadalma: törvényszerű fizetés és a tanítói szoba elkészü-

léséig törvényszerű lakpénz. Kötelességei díjlevél szerint, mint a másik osztálytanítónál. Kellően felszerelt kérvények ezen hirdetemény megjelenésétől számított *nyolc napon* belül a plébániára küldendők *Kéthely, Somogy m.* 383 1—1

Erdősokonya (Somogy m.) A tanév végéig helyettes kerestetik, ki a kántoriakat önállóan tudja végezni. Fizetése havi 100 kor. és az esetleges stóla. Kérvények *március 15-ig Baán Ignác* plébános címére. 402 1—1

A szökcedenci róm. kath. fiókközség kántortanítói állására pályázat hirdetnek. Javadalma: természetbeni kétszobás lakás, konyha, kamra, mellékhelyiségek, negyedholdnyi kert, 54 kor. hitközségi fizeteskiegészítés, 2 hold 586 □ öl szántóföld és rét haszonélvezete a természetbeni munkálással együtt, a közös legelőben 8 legettési jog, párgabona minden pár után 1/3 mérő rozs, átlag 24 mérő, 8 öl tűzifa házhoz szállítva, stóla átlag 18 kor. az elősorolt javadalmi tételek hivatalos megállapítás szerinti összege 480 kor., melyhez járul a tanítót az 1913. XVI. t.-c. értelmében megillető fizeteskiegészítő államségély. Templom nem levén, a kántori funkció kizárólag litániák és temetések végzésére szorítkozik. Egyéb kötelmek díjlevél szerint. Pályázhatnak okl. férfi- és nőtanítók. Ha nótanító választatik meg, minden ünnep és vasárnap d. u. az iskolában harmonium kísérettel litániát tartani a temetések elvégzésére pedig saját költségén a plébánia kántortanítójával megegyezni, s a fuvardíjat viselni tartozik. Személyes megjelenés előnyös. A megválasztottnak utiköltségei megtérítettek. Állás a megerősítés után azonnal elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt kérvények a választás napjáig *márc. 14.* az iskolaszék elnökének (Csákány, Somogy m. u. p. Nemesvid) küldendők. 399 1—1

Tanítók szives figyelmébe ajánljuk Szánkási János nyug. áll. isk. igazgatót, ki a kartársaknak ügyes-bajos dolgait szivesen elvégzi és 3 nap alatt értesítést küld. Lakása: Budapest, VIII., Rákóczi-út 71., I. em. 4. Válaszra bélyeg csatolandó. 285—2

Mária énekeink legszebb gyöngyei, 100 szebbnél szebb ének díszes orgonakisérettel, 2 részben. Egy-egy rész 3 kor. együtt a kettő 5 kor. 48 csinos és dallamos orgonadarab 2-40 kor. 385—6

Zámbó Károly kántor, Szeged.

MÁRCIUS 15.

1896—2

megünneplésére alkalmas iskolai és ifjúsági egyfelvonásos, igen könnyen s hatásosan előadható szindarabok. — 1. **Március 15.** 2. **A szabadság ünnepe.** 3. **Az öreg honvéd.** 4. **A hazá-
áru-
lód.** 5. **A honvéd.** 6. **Talpra magyar.** Három fűzet 2 K. Hat fűzet 4 K postai szállítással. (Utánvételes küldés 50 fillérrel több.)

PÁSZTOR JÓZSEF, Budapest, I. kerület, Fehérvári-u. 35. III. 4.

Védjegye

Magyar törlőgummi

kapható minden papirkereskedésben.

Magyar címer a védjegye,
Magyar diák csak ezt vegye!

Magyar Ruggyantaárugyár
Részv.-Társaság Budapest.

Legjobb iskolai daloskönyv a

Kis muzsikus

Szerkeszté:
JOSVAY GÁBOR.

100 gyönyörű magyar dal, iskolai szöveggel, két szólamra hangjegyzve. Jövahagyva az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács által.

I-II. füzet ára 80-80 fillér.
100 dal kotta nélkül 40 fillér.

A magyar kath. tanulóifjúság és a hívek egyetemének egységes

ima- és énekkönyve a

Selki gyöngyök

Szerkeszté **JÓSVAY GÁBOR.**

Tartalmazza 500 legszebb egyházi énekünket hangjegyzve s az összes szükséges imákat és ájtatosságokat. Az egri főegyházmezei hat. jövahagyásával.

Ára erős és díszes vászonkötésben 2 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulatnál (BUDAPEST, VIII., Szentkirályi-u. 28.)

STAMPAY ének- és imakönyve

(XX. kiad., 256. old.) kötve 30 fill., vászonban 50 fill. Tízre egy ingyen. Kotta egyszer ingyen, kötve 30 fill. bor v. bársony netto 3 K., borj: bőr 4 K. KÖBÖLKUTON, Esztergom m. A Stampay Miklós-féle KÖSZÖNTÖKÖNYVECSKE nem nálam kapható, hanem ösémnél NÓGRÁDKISTERENYÉN. 12 db franko 2 K-ért 1352-2

RUDNYÁNSZKY GYULA: „MÁRIA DALAI“

művészi összhangosítású orgonakísérettel, elő- és utójátékokkal. Külön-külön füzetekben kaphatók:

Kontor Elek sz.-főv. tanárnál
BUDAPEST, II., ALBRECHT-ÚT 7. SZ. a.

**Kneipp plébános
a nemes
emberbarát**

csak azért engedte nevét a Kathreiner-féle Kneipp máltakávéval kapcsolatba hozni, mivel a Kathreiner józsu, egészséges és igazán népszerű ital.

Vigyázat
a mai drága időben: a Kathreiner 23 év óta mindig egyforma olcsó, ára sohasem emelkedett.

10 filléres csomag Kathreiner 20 csészére elegendő.

Iskolai ünnepélyek.

Szerkesztette:
GYÓRFFYJ.
igazg.-tanító.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent ezen gyűjteményes munka részletes programot ad a népiskolákban köteles és szokásos mindennemű iskolai ünnepségre. A 330 lapra terjedő munka

ára kötve 2 korona

Külön füzetekben is megjelentek az egyes ünnepélyekre egybegyűjtött alkalmi költemények és beszédek. Mint időszerűt ajánljuk a tisztelt tanító urak és iskolafenntartók szives figyelmébe a következőket:

1. A szabadság emlékűnepe (márc. 15.)

II. füzet; ára 20 fillér.

2. Az 1848-iki forv. emlékezete (ápr. 11.)

III. füzet; ára 20 fillér.

3. Vallásos ünnepek (husvéti versek.)

VII. füzet; ára 24 fillér.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. szám.)

Tömeges rendeléseknél árkedvezményt nyújt a kiadó Szent-István-Társulat ♦♦♦♦